

Powołany w listopadzie 2012 r. nowy rząd litewski zapowiada dialog z Polską oraz rozwiązanie spornych kwestii dotyczących Polaków na Litwie. To dobra okazja, by przedstawić problemy mniejszości litewskiej w Polsce – rzadko dostrzegane w krajowej debacie publicznej. Jest to jedna z mniej licznych mniejszości narodowych w naszym kraju, lecz charakteryzuje się silną i spójną tożsamością, znacznym dorobkiem kulturowym oraz wysokim stopniem organizacji.

Katarzyna Wójcikowska

Mniejszość litewska w Polsce

LICZEBNOŚĆ I ROZMIESZCZENIE

Litwini to jedna z najmniej licznych mniejszości narodowych w Polsce. Precyzyjne ustalenie jej wielkości napotyka pewne trudności. W latach 1944–2000 w publikacjach statystycznych nie uwzględniano narodowości. Gdy po raz pierwszy badano tę kwestię podczas spisu powszechnego w 2002 r., narodowość litewską zadeklarowało 5846 osób. Wiarygodność tych statystyk podawano jednak w wątpliwość, a szacunki na podstawie innych źródeł (dane z gmin, deklaracje organizacji mniejszościowych) wahały się od 10 do 30 tys.¹ W spisie ludności z 2011 r. po raz pierwszy umożliwiono wyrażanie złożonych tożsamości narodowo-etnicznych (przynależność do dwóch kategorii). Ze wstępnie opublikowanych danych wynika, że

¹ C. Żołędowski szacował ją na 10 tys., a litewska badaczka V. Stravinskienė na 15–16 tys. Różnice wynikały przede wszystkim z różnego oszacowania liczby Litwinów żyjących w rozproszeniu, poza terenem Sejneńszczyzny: C. Żołędowski, *Białorusini i Litwini w Polsce, Polacy na Białorusi i Litwie: uwarunkowania współczesnych stosunków między większością i mniejszościami narodowymi*, Warszawa 2003; V. Stravinskienė, *Lenkijos lietuviai, bendruomenė 1944–2000 metais*, Vilnius–Punskas 2004.

identyfikację litewską zadeklarowało ok. 8 tys. osób, z czego w 3 tys. przypadków współwystępuje ona z polską. Wśród tych 8 tys. aż 6 tys. wskazało narodowość litewską jako pierwszą, czyli dominującą².

Mniejszość litewską w Polsce cechuje silne skoncentrowanie terytorialne. Zdecydowana większość (ok. 6 tys.) mieszka w północno-wschodniej części województwa podlaskiego, przy granicy z Litwą: w gminach Puńsk (gdzie stanowią ok. 80% mieszkańców gminy), Sejny (stanowią 18,5% mieszkańców w gminie miejskiej i 8% w wiejskiej) oraz – w znacznie mniejszym stopniu – Szypliszki (2,7% mieszkańców)³. Litwini stanowią tu ludność autochtoniczną – pojawili się na tych ziemiach w tym samym czasie co Polacy, czyli w XVI wieku. W wyniku walk litewsko-polskich o przynależność tego obszaru w latach 1919–1920 znaleźli się w państwie polskim.

² http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_lu_nps2011_wyniki_nsp2011_22032012.pdf [dostęp: 13 marca 2013 r.].

³ Dane z Narodowego Spisu Powszechnego i strony www2.mswia.gov.pl/portal.php?serwis=pl&dzial=61&id=37#litwini [dostęp: 13 marca 2013 r.].

Pozostała część społeczności litewskiej zamieszkuje w rozproszeniu – głównie w Suwałkach, Białymstoku, Olsztynie, Gdańsku, Szczecinie, Wrocławiu, Warszawie. Są to potomkowie repatriantów, którzy w latach 1944–1946 oraz 1956–1957 przyjechali z terenów ZSRR („pod przykrywką” polskiej narodowości lub na podstawie polskiego obywatelstwa), oraz migranci wewnątrzni.

CHARAKTERYSTYKA MNIEJSZOŚCI LITEWSKIEJ

Litwini w Polsce stanowią grupę o wykrystalizowanej, spójnej tożsamości i poczuciu odrębności, wyraźnie odróżniają się językiem, kulturą, tradycją historyczną. Podobnie jak Polacy są w większości wyznania katolickiego. Charakteryzują się silnym poczuciem więzi zarówno lokalnej (w obrębie grupy mniejszościowej oraz z „małą ojczyzną”), jak i ponadlokalnej (z rodakami za granicą i państwem litewskim). Wśród zamieszkujących tereny pogranicza polsko-litewskiego stosunkowo rzadko występują charakterystyczne dla takich obszarów niepewne czy złożone identyfikacje⁴. Sprzyja temu wewnętrzna jednorodność grupy, brak sporów odnośnie do statusu etnicznego. Integrację etniczną wzmocniają więzi charakterystyczne dla społeczności wiejskiej oraz wielowiekowe zakorzenienie i przywiązanie do ziemi.

Istotne znaczenie dla kształtowania i zachowania tożsamości miała także pamięć o konflikcie z okresu międzywojennego, poczucie dyskryminacji oraz przestrzenna i kulturowa peryferyjność grupy. Badacze mówią niekiedy nawet o separacji wobec polskości, wynikającej z obawy przed asymilacją. Przejawia się ona w nacisku na utrzymanie zwartości etnicznej zamieszkujących terenów przez utrzymywanie kontaktów społecznych przede wszystkim z członkami własnej grupy. Nie pojawiają się jednak dążenia do zmiany przynależności państwowej⁵.

JĘZYK

Najważniejszy wyznacznik tożsamości litewskiej stanowi język. Dla ponad 90% członków mniejszości litewski jest podstawowym językiem myślenia i mówienia w sytuacjach rodzinnych. Na co dzień posługują się przede wszystkim dialektem dzukijskim, odmiennym od standardowego litewskiego (nauczanego w szkole i dominującego w Republice Litewskiej).

Język litewski jest także obecny w sferze publicznej. Jediną w Polsce dwujęzyczną gminą polsko-litewską jest Puńsk. Zgodnie z ustawą o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym od 2006 r. język litewski ma tu status języka pomocniczego. Można zatem zwracać się w nim do organów gminy w formie pisemnej lub ustnej, procedura odwoławcza odbywa się jednak wyłącznie w języku polskim. Od 2008 r. stosowane są nazwy miejscowości i obiektów fizjograficznych w języku mniejszości.

W języku litewskim odbywają się również nabożeństwa w kościołach w Puńsku, Sejnach i Smolanach. Jednak w Sejnach do połowy lat 80. XX wieku toczył się spór z ludnością polską oraz większością księży, którzy nie chcieli zgodzić się na msze po litewsku. Odegrał on istotną rolę w kształtowaniu tożsamości grupy i stosunku do społeczeństwa polskiego⁶.

Jednocześnie należy podkreślić, że wszyscy Litwini biegle posługują się językiem polskim, wykorzystując go w komunikacji z Polakami oraz w sytuacjach zawodowych. Wysokie kompeten-

⁴ C. Żołędowski, *Białorusini i Litwini w Polsce*, op. cit. Złożone identyfikacje (zadeklarowane wg danych spisu powszechnego z roku 2011 przez ok. 3 tys. osób) występują przede wszystkim wśród Litwinów zamieszkujących w rozproszeniu w dużych miastach lub wywodzących się z rodzin mieszanych.

⁵ C. Żołędowski, *Białorusini i Litwini w Polsce*, op. cit.

⁶ K. Tarka, *Litwini w Polsce 1944–1997*, Opole 1998.

cje w języku państwowym i kulturze polskiej nie kolidują zatem z silnym poczuciem narodowej odrębności⁷.

KULTURA

Istotnym źródłem tożsamości litewskiej jest kultura. Na terenie Sejneńszczyzny zachowało się wiele elementów dawnego dziedzictwa litewskiego, które zanikły już w Republice Litewskiej. Członkowie mniejszości aktywnie kultywują tradycyjne pieśni, tańce, muzykę oraz obrzędy narodowe. Obecnie funkcjonuje kilkanaście ludowych zespołów artystycznych oraz grup teatralnych (najstarsza istnieje od 1951 r.), tworzonych przez osoby w różnym wieku. Każdego roku odbywa się kilka imprez kulturalnych. Najważniejsze z nich to Zlot Zespołów Artystycznych *Sąskrydis* (organizowany od 1956 r.) oraz Festiwal Teatrów Stodolanych (od 1992 r.). Specyfika i odrębność kulturowa społeczności litewskiej znajduje wyraz w celebrowaniu świąt. Najbardziej rozbudowana tradycja związana jest ze świętem Matki Boskiej Zielnej (15 sierpnia), Wielkanocą, zapustami, Świętem Rosy oraz Zaduszkami.

Ze względu na rolniczy charakter społeczności sztuka litewska jest sztuką ludową, związaną ze sferą sakralną, obrzędowością, pracą na roli. Niewiele pozostało zabytków architektury – są to przede wszystkim kościoły i kapliczki. W regionie można spotkać specyficzne dla kultury litewskiej bogato zdobione krzyże i kapliczki przydrożne, które łączą w sobie elementy sztuki architektonicznej, prymitywnego malarstwa, rzeźby, rzemiosła artystycznego i kowalskiego. W pracach lokalnych artystów pojawia się często uniwersalna, narodowa litewska symbolika (Pogóń, Matka Boska Ostrobramska, Słupy Giedymina czy Krzyż Witolda).

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE ORAZ INSTYTUCJE KULTURALNE

Zwarte zamieszkiwanie sprzyjało instytucjonalizacji działalności kulturalnej. Biorąc pod uwagę niewielką liczebność społeczności, można powiedzieć, że jest to mniejszość, która w największym stopniu wykorzystuje możliwość udziału w instytucjach etnicznych⁸. W Polsce funkcjonuje kilka litewskich organizacji społecznych, które zostały opisane w tab. 1.

Dom Kultury w Puńsku powstał już w 1956 r. i przez okres PRL stanowił podstawowy ośrodek integracji grupy. Po 1989 r. powstało kilka innych litewskich instytucji. W powiecie sejneńskim funkcjonują dwa domy kultury, koordynujące aktywność kulturalną i prowadzące działalność etnopedagogiczną, której celem jest wychowanie młodego pokolenia według tradycyjnych wartości⁹. Sfinansowany przez rząd Republiki Litewskiej Dom Litewski w Sejnach (stanowiący także siedzibę litewskiego konsulatu) został otwarty dopiero w 1999 r. Ma on istotne znaczenie dla reprezentacji i rozwoju mniejszościowego dziedzictwa w gminie oraz stanowi symboliczny wyraz obecności Litwinów w mieście.

W ciągu ostatnich dwudziestu lat społeczność litewska wykonała także istotną pracę na rzecz odkrywania i zachowania kultury materialnej. Obecnie w Puńsku działają trzy instytucje, zajmujące się dokumentowaniem, ochroną i upowszechnianiem litewskiego dziedzictwa: Skansen, Muzeum Regionalne – Stara Plebania oraz Muzeum Etnograficzne J. Vainasa¹⁰. Są one istot-

⁷ C. Żołędowski, *Białorusini i Litwini w Polsce*, op. cit.

⁸ *Ibidem*.

⁹ D. Kubinowski, *Wielopokoleniowa grupa folklorystyczna jako wtórne środowisko przekazu niematerialnego dziedzictwa kulturowego wsi* [w:] *Międzygeneracyjna transmisja dziedzictwa kulturowego. Globalizm vs. regionalizm*, J. Nikitorowicz, J. Halicki, J. Muszyńska (red), Białystok 2003, s. 166.

¹⁰ Szczegółowy opis kultury litewskiej zob. K. Wójcikowska, *Kultura i sztuka litewska w przestrzeni społecznej Podlasia* [w:] *Litwini*, Wydawnictwo Sejmowe (w druku).

Tab. 1. Litewskie organizacje pozarządowe

Nazwa Organizacji	Rok powstania	Zakres działalności
Stowarzyszenie Litwinów w Polsce (Puńsk)	1992 (przekształcone z powstałego w 1957 r. Litewskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego, jedynej oficjalnie działającej litewskiej organizacji w okresie PRL)	Krzewienie kultury litewskiej, popieranie działalności kulturalno-oświatowej, pielęgnowanie języka, opieka nad zabytkami, organizacja imprez kulturalnych, działalność wydawnicza, popularyzowanie wiedzy o kulturze litewskiej.
Wspólnota Litwinów w Polsce (Puńsk)	1993	Skupienie litewskich organizacji, instytucji oświatowych, kulturalnych, społecznych i reprezentacja ich interesów w Polsce, na Litwie i w Światowej Wspólnocie Litwinów.
Litewskie Towarzystwo im. św. Kazimierza (Sejny)	1993 (odrodzenie tradycji międzywojennych)	Kultywowanie tradycji litewskiej mniejszości narodowej w Polsce, popularyzacja wiedzy o kulturze i historii pogranicza, działalność wydawnicza, wspomaganie rozwoju mniejszości litewskiej.
Związek Młodzieży Litewskiej w Polsce (Puńsk)	1994	Skupianie młodzieży litewskiej, organizowanie festiwali, koncertów, dyskusji dla dzieci i młodzieży.
Towarzystwo Kultury Etnicznej Litwinów (Puńsk)	1997	Popularyzowanie litewskiej kultury etnicznej, odtwarzanie i uwiecznianie dziedzictwa kulturowego regionu.
Fundacja im. bpa A. Baranuskasa (Sejny)	2002	Działalność kulturalna i edukacyjna, gromadzenie środków na działalność kulturalną. Utworzenie i prowadzenie Centrum Edukacji Litwinów.

nym elementem kształtującym i podtrzymującym litewską tożsamość, a także promującym gminę, zwiększającym jej turystyczną atrakcyjność. W Sejnach w Domu Litewskim znajduje się stała wystawa „Historia ziemi sejneńskiej”, która pokazuje litewski dorobek kulturalny regionu.

Należy zwrócić uwagę także na działalność wydawniczą. Odrodziła się ona w 1960 r., kiedy zaczęto wydawać pismo „Aušra” (Jutrzenka), które z upływem czasu zmieniało swój charakter, a od 1990 r. jest dwutygodnikiem społeczno-kulturalnym. W 1993 r. Stowarzyszenie Litwinów w Polsce powołało wydawnictwo Aušra, które stało się formalnym wydawcą dwutygodnika oraz rozszerzyło działalność o nowe pisma i formy książkowe (pierwsze po II wojnie światowej wydawane w Polsce książki w języku litewskim). Zmiana systemowa umożliwiła pluralizację rynku prasowego. Od 1992 r. suwalski oddział Stowarzyszenia Litwinów w Polsce wydaje magazyn „Suvalkietis”. W 1997 r. pojawił się „Aušrelė”, dziecięcy dodatek do „Aušry”. W 2005 r. zostało wznowione przez Towarzystwo św. Kazimierza wydawane w latach 1906–1915 pismo „Šaltinis” (Źródło).

SZKOLNICTWO LITEWSKIE

Kluczową rolę dla zachowania spójności, tożsamości i odrębności grupy odgrywa system szkolnictwa. Szkoły są nie tylko placówkami edukacyjnymi, ale również ośrodkami kultury, integracji i socjalizacji etnicznej. Tradycje organizowania własnego szkolnictwa wśród Litwinów są bardzo silne i sięgają 1913 r. W 1945 r. szkolnictwo litewskie zlikwidowano. Język litewski wprowadzono ponownie do szkół w 1948 r. W 1952 r. powstały pierwsze litewskie szkoły podstawowe, w 1956 r. natomiast – liceum ogólnokształcące. Obecna struktura szkolnictwa została przedstawiona w tab. 2.

Funkcjonujące od 2005 r. litewska szkoła podstawowa i gimnazjum w Sejnach to placówki niepubliczne, działające w ramach Zespołu Szkół z Litewskim Językiem Nauczania Żiburys (Światłko), sfinansowanego przez rząd Litwy i prowadzonego przez Fundację im. bpa A. Baranuskasa.

Szkolnictwo litewskie w porównaniu z innymi mniejszościami narodowymi cechuje się dużą stabilnością i powszechnością. Jest nim objętych ok. 70% litewskich dzieci. W gminie Puńsk współczynnik skolaryzacji pozostaje od lat na zbliżonym poziomie, poprawia się natomiast dostępność nauki w języku ojczystym dla Litwinów w Sejnach (w dużej mierze dzięki szkole niepublicznej).

Tab. 2. Szkolnictwo litewskie w Polsce – stan na 2013 r.

	Szkoły z nauczaniem w języku litewskim	Szkoły, w których prowadzone jest nauczanie języka litewskiego jako przedmiotu dodatkowego
Szkoły podstawowe	5 (Puńsk, Nowiniki, Przystawańce, Widugiery, Sejny)	2 (Krasnowo, Sejny)
Gimnazja	2 (Puńsk, Sejny)	1 (Sejny)
Licea	1 (Puńsk)	1 (Sejny)

Szkolnictwo litewskie rozwija się we współpracy litewskich liderów i polskich władz. Zdecydowana większość założeń wypracowanej w 2001 r. „Strategii rozwoju oświaty mniejszości litewskiej w Polsce” została zrealizowana. Wciąż jednak występują trudności, kwestia szkolnictwa jest wskazywana przez litewskich liderów jako jedna z najbardziej problematycznych. Wynikają one nie ze zorganizowanych, dyskryminujących działań, lecz z ogólnych rozwiązań systemu oświaty, nieuwzględniających specyfiki szkolnictwa mniejszościowego. Szczególnie trudne do przeprowadzenia są stosunkowo częste reformy i zmiany programów. Z racji różnic programowych szkoły litewskie nie mogą korzystać z podręczników wydawanych na Litwie. Nauka odbywa się przy wykorzystaniu polskich materiałów, lekcje natomiast prowadzone są po litewsku, co stanowi dodatkową trudność¹¹. Przygotowuje się dostosowane do polskich wymagań podręczniki po litewsku, które jednak w sytuacji zmiany programowej tracą aktualność. Druk nowych książek ze względu na małe nakłady jest drogi. Nauczyciele litewscy mają także trudności z doskonaleniem zawodowym. W Polsce brakuje specjalistów nauczania przedmiotów w języku litewskim, kursy odbywane w Litwie nie zawsze są uznawane przez polskie władze.

Trudności sprawia też utrzymanie szkół. Problemy finansowe mają podwójne podłoże – związane z mniejszościowym charakterem szkół oraz usytuowaniem na terenach wiejskich. Ze względu

¹¹ M. Głowacka-Grajper, *Mniejszościowe grupy etniczne w systemie szkolnictwa w Polsce. Przekaz kulturowy a więź etniczna*, Warszawa 2009.

du na mniejszą liczbę uczniów i większą liczbę zajęć utrzymanie szkół mniejszościowych jest droższe od szkół polskich. Problem potęgują negatywne tendencje demograficzne (spadek liczby dzieci). Władze samorządowe często dążą do likwidacji małych placówek zlokalizowanych na wsiach. Oznacza to nie tylko utrudniony dostęp do szkół (choć zorganizowano dodatkowe środki transportu dla dzieci), ale także utratę przez większą społeczność centrum kulturowego, miejsca integracji¹². Pojawiały się także trudności z przekazywaniem dotacji przez samorząd organowi prowadzącemu Zespół Szkół Żiburys. Zostały jednak rozwiązane.

Od lat 80. XX wieku Litwini stanowią jedną z lepiej wykształconych grup na tle całego społeczeństwa polskiego. Szczególną rolę odgrywa litewskie Liceum im. 11 marca w Puńsku. Znaczna część jego absolwentów wyjeżdża na studia do Wilna. Po 1991 r. Republika Litewska wprowadziła liczne rozwiązania ułatwiające przedstawicielom mniejszości podejmowanie nauki na wyższych uczelniach, takie jak preferencyjne warunki rekrutacji i system stypendialny, choć w ostatnich latach część ułatwień została zniesiona.

RELACJE POLSKO-LITEWSKIE

Politykę państwa polskiego prowadzoną wobec Litwinów, zarówno w II RP, jak i w okresie PRL, można określić jako dyskryminacyjną i asymilacyjną. Towarzystwo temu w przeważającej mierze negatywne nastawienie ze strony lokalnej ludności polskiej.

Zmiana systemowa w Polsce oraz powstanie niepodległego państwa litewskiego, aktywnie wspierającego politycznie i materialnie rodaków po drugiej stronie granicy, znacznie poprawiły sytuację tej grupy. Międzynarodowy wymiar nadał tej kwestii „Traktat polsko-litewski o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy” z 1994 r., który zapewnił ochronę mniejszości. Wprowadzanie nowych rozwiązań następowało stopniowo i w latach 90. miało miejsce kilka sporów – m.in. o dostęp do mediów, wprowadzenie języka litewskiego do sfery publicznej, sposób finansowania organizacji. Większość z nich została uregulowana ustawowo. Intensywne były także konflikty związane z upamiętnianiem przeszłości, rozgrywane przede wszystkim w Sejnach. Miały one źródło głównie w resentymencie i pragnieniu potwierdzenia jednoznacznie polskiego charakteru miasta i gminy, często kosztem „wypchnięcia” kultury litewskiej. Przykładem mogą być: ciągnący się latami konflikt o pozwolenie i wyznaczenie miejsca na budowę pomnika bp. Baranauskasa w Sejnach, spór o powstanie pomnika poległych w bitwie niemeńskiej żołnierzy litewskich na cmentarzu w Berżnikach oraz usytuowanie w 2005 r. w jego bezpośrednim sąsiedztwie obelisku upamiętniającego Polaków zamordowanych w Ponarach.

¹² *Ibidem*.

Spory symboliczne wynikały przede wszystkim z nieprzychylnego nastawienia lokalnych władz. Towarzystwo im niekiedy negatywny stosunek ze strony społeczności polskiej, przejawiający się w agresywnych napisach lub niszczeniu litewskiej flagi. Litwini otrzymywali poparcie od rządu macierzystego kraju, a polska władza centralna często występowała w roli mediatora¹³.

Większość kwestii spornych została rozwiązana, niezbędne regulacje wprowadzono na poziomie centralnym. Pojawiające się konflikty mają charakter lokalny, są udziałem społeczności zamieszkujących pogranicze, rzadko przebijają się do ogólnokrajowej dyskusji społecznej czy politycznej. Praktycznie nie występują w gminie Puńsk, gdzie Litwini stanowią większość i mają także dominującą reprezentację we władzach samorządowych. Odmiennie kształtuje się sytuacja w gminie Sejny, zdominowanej demograficznie i politycznie przez Polaków. Wciąż można zaobserwować tam niechęć części ludności polskiej do litewskiej symboliki, brak zrozumienia dla aktywności Litwinów, interpretowanych jako zawłaszczanie Sejneńszczyzny, pomijanie ich dziedzictwa w regionalnych instytucjach pamięci i przestrzeni publicznej. Przykładem może być systematyczne odrzucanie wniosków o nadanie ulicy, na której znajduje się Dom Litewski, imienia bp. Baranauskasa (mimo że obecnie nosi ona nazwę 22 lipca) lub brak zgody na umieszczanie informacji o kluczowym dla litewskiej tożsamości dziedzictwie związanym z niektórymi obiektami. Należy zatem przede wszystkim pracować nad dialogiem i porozumieniem w wymiarze lokalnym.

WSPÓŁCZESNE WYZWANIA

Badacze odnotowują, że obszar zamieszkiwania ludności litewskiej (pośluguwania się językiem litewskim) na Suwalszczyźnie stopniowo się zmniejsza. Jest to konsekwencją procesów asymilacji oraz migracji. Rzadko dochodzi do polonizacji osób, których oboje rodzice są Litwinami, stosunkowo często natomiast – w małżeństwach mieszanych na Suwalszczyźnie. Związki polsko-litewskie, choć coraz powszechniejsze, wciąż postrzegane są jako pewne zagrożenie dla spójności i tożsamości grupy. Coraz poważniejszym problemem jest odpływ młodych Litwinów z wiejskich terenów pogranicza. Pomoc państwa litewskiego dla rodzimych studentów zachęca do wyjazdów, a brak miejsc pracy na Suwalszczyźnie stanowi istotną barierę przed powrotem w rodzinne strony.

Procesy globalizacyjne oraz integracyjne zmieniają charakter terenów, zanika peryferyjność grupy. Coraz większe znaczenie dla podtrzymywania identyfikacji mają natomiast intensywne kontakty z Republiką Litewską i wsparcie ze strony macierzystego kraju, współpraca transgraniczna oraz dostęp do mediów elektronicznych.

¹³ K. Tarka, *Litwini w Polsce 1944–1997*, *op. cit.*

Katarzyna Wójcikowska – doktorantka w Instytucie Socjologii UW, absolwentka Instytutu Socjologii i Instytutu Nauk Politycznych UW.

Biuro Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu służy eksperckim wsparciem posłom i organom Sejmu. Wydaje m.in.: „Infos”, „Studia BAS”, „Zeszyty Prawnicze BAS”, „Przed pierwszym czytaniem”. „Infos” – w zwężonej formie podejmuje aktualne zagadnienia istotne dla polskiego społeczeństwa i gospodarki.

Wydawca:

Wydawnictwo Sejmowe dla Biura Analiz Sejmowych
ul. Zagórna 3, 00-441 Warszawa, tel. 22 694 17 27, faks 22 694 10 05, www.bas.sejm.gov.pl

Projekt graficzny:

Bogdan Żukowski

Redakcja:

Jolanta Adamiec, Jakub Borawski (redaktor naczelny), Ewelina Gierach, Mirosław Gwiazdowicz, Justyna Osiecka-Chojnacka, Albert Pol, Łukasz Żołądek (sekretarz redakcji)

Kontakt:

tel. 22 694 18 17, 22 694 17 53, e-mail: lukasz.zoladek@sejm.gov.pl